

Sabiedriskās domas pētījums “Par konkurences politikas un tās īstenošanas jautājumiem”

Konkurences padome

Prezentēts: 25.09.2018, Rīga

Institute of the Civil Engineering
and Real Estate Economics
Faculty of Engineering
Economics and Management

JURISCONSULTUS

Saturs

- **Informācija par pētījumu**
- **Galvenie rezultāti**
 - priekšstati par konkurences tiesību regulējumu
 - Konkurences padomes darbība kopumā
 - saskare ar Konkurences padomi
 - attieksme pret konkurenci
 - informētība un KP sniegtās informācijas novērtējums
 - rezultāti pa grupām pievienoti prezentācijai pdf un excel formāta tabulās.
- **Salīdzinājums ar iepriekšējo pētījumu (2016.g.) rezultātiem (pa grupām)**

Informācija par pētījumu

Pētījums:

“Sabiedriskās domas pētījums”

Aptauja veikta:

VI-IX.2018.

Pasūtītājs:

Konkurences padome

Izpildītājs:

JURISCONSULTUS SIA

www.jurisconsultus.lv

- **Mērķis** – noskaidrot dažādu respondentu grupu informētības līmeni par konkurences politikas un tās īstenošanas jautājumiem.
- **Metode** – kvantitatīvs pētījums, izmantojot aptauju.
- **Aptaujas laiks** – 18.06.2018. līdz 20.09.2018.

Informācija par pētījumu

Izlases rezultāti pa mērķu grupām

Mērķu grupa	Pašvaldības	Juridiskie biroji	Biedrības un nodibinājumi	Kapitālsabiedrības
Izsūtīto anketu skaits	172	216	220	6510
Nepieciešamo anketu skaits	50	25	25	150
Nepieciešamā aktivitāte (%)	29	12	11	2,3
legūtas anketas	84	25	58	150
Faktiskā aktivitāte (%)	49	12	26	2,3
Aktivitātes vērtējums	Vidējs	Zems	Zems	Ļoti zems

KAPITĀLSABIEDRĪBAS

Institute of the Civil Engineering
and Real Estate Economics
Faculty of Engineering
Economics and Management

JURISCONSULTUS

Izlases struktūra

Kāds ir Jūsu uzņēmuma galvenais darbības veids (atbilstoši NACE klasifikācijai)

Nozare	Respondentu skaits	%
Apstrādes rūpniecība	11	7%
Būvniecība	40	27%
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	36	24%
Transports un uzglabāšana	20	13%
Veselība un sociālā aprūpe	12	8%

Izlases struktūra

		Respondentu skaits	%
Sektors	Valsts	17	11,3
	Privātais	132	88
	Bezpeļņas	1	0,7
Darbinieku skaits	1 līdz 9	29	19,3
	10-49	54	36
	50-249	43	28,7
	vairāk nekā 250	24	16
Plānošanas reģions	Rīga	113	75,3
	Vidzeme	14	9,3
	Kurzeme	10	6,7
	Zemgale	8	5,3
	Latgale	5	3,3

Salīdzinājums ar 2016. gada pētījuma rezultātiem

Institute of the Civil Engineering
and Real Estate Economics
Faculty of Engineering
Economics and Management

JURISCONSULTUS

Rezultātu salīdzinājums (1/8)

Saskarsme ar Konkurences padomi

- 2016.g. aptaujāto uzņēmēju vidū gandrīz puse kā saskarsmes ar KP mērķi jeb iemeslu ir norādījuši informācijas pieprasījumu saņemšanu no Konkurences padomes. Gandrīz viena trešā daļa no respondentiem, kā saskarsmes mērķi min iesnieguma iesniegšanu un gandrīz tikpat - saņemtu KP viedokli un/vai iebildumus.
- Savukārt, arī šajā gadā (2018.g.) lielākā daļa jeb viena trešdaļa respondentu kā saskarsmes iemeslu min informācijas pieprasījuma saņemšanu no KP un/vai informācijas sniegšanu.
- Uzņēmēji, kuri ir saskārušies ar KP 2016.gadā visaugstāk novērtē šādus sadarbības aspektus: (1) ar KP ir viegli sazināties, (2) KP darbinieki ir atsaucīgi, (3) KP darbinieki darbojas savu pilnvaru robežās.
- Savukārt, 2018.gada pētījumā uzņēmēji papildus šiem aspektiem kā visbūtiskāko min «KP aktīvi pauž savu viedokli publiski un «KP rīcībā nodot uzņēmuma komercnoslēpumu ir droši».

Informētība par Konkurences padomi

- Informāciju par KP ir saņēmuši aptuveni viena trešā daļa no respondentiem, no tiem aptuveni puse kā saņemtās informācijas saturu ir minējuši informāciju par (1) izvērtētu apvienošanās un (2) informāciju par atklātu pārkāpumu.
- 2018.gadā informāciju no KP ir saņēmusi puse no respondentiem un attiecībā uz informācijas saturu izmaiņas nav novērojamas, tomēr virkne respondentu attiecībā uz informācijas saturu min arī izteiktu viedokli par aktuālu problēmu tirgū.

Rezultātu salīdzinājums (2/8)

Konkurences padomes amatpersonu novērtējums

- Būtiskas atšķirības amatpersonu novērtējumā, salīdzinot šī un iepriekšējo gadu pētījumu, nav novērojamas.
- Uzņēmēji amatpersonu rīcību procesuālo darbību laikā novērtē kā pilnvarām atbilstošu, savukārt ievērojami vairāk respondentu nav saskārušies ar amatpersonu rīcību procesuālo darbību laikā. Līdzīgi rezultāti ir arī attiecībā pret amatpersonu procesuālo ētiku.

Priekšstati par konkurences tiesību regulējumu

- Saistībā ar konkurences tiesību regulējumiem Latvijā 2016.gadā respondenti norādīja, ka visatbilstošākie apgalvojumi attiecībā uz konkurences tiesību regulējumiem Latvijā ir (1) tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot; (2) ir aizliegtas tirgus dalībnieku vienošanās par cenu vai tarifu noteikšanu, kā arī informācijas apmaiņu attiecībā uz cenām; (3) valsts un pašvaldības iestādes nedrīkst diskriminēt uzņēmējus un radīt nepamatotas konkurences priekšrocības.
- Savukārt 2018.gadā attiecībā uz konkurences tiesību regulējumiem Latvijā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu pētījumu, būtiskas atšķirības nav novērojamas, mainījies ir tikai to procentuālais sadalījums, kā visatbilstošāko apgalvojumu minot «valsts un pašvaldības iestādes nedrīkst diskriminēt uzņēmējus un radīt nepamatotas konkurences priekšrocības».
- 2016.gadā respondenti visbiežāk (gandrīz divas trešdaļas) kā neatbilstošu apgalvojumu uzskata tirgus dalībnieku vienošanās par tirgu sadali, ņemot vērā klientu grupu specifiku, savukārt 2018.gadā joprojām kā visneatbilstošākais apgalvojums tiek norādīts tirgus dalībnieku vienošanās par tirgus sadali.

Rezultātu salīdzinājums (3/8)

Konkurences padomes lēmumu novērtējums

Salīdzinot ar 2016.gadu, kur aptuveni trīs ceturtdaļas no aptaujas dalībniekiem, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi, bija iepazinušies ar KP lēmumiem regulāri vai ir izskatījuši vienu vai vairākus interesējošos KP pieņemtus lēmumus, 2018.gadā ar lēmumiem ir iepazinusies gandrīz puse no respondentiem.

- Respondenti ir vērtējuši KP lēmumu kvalitāti pēc vairākiem aspektiem. Līdzīgi kā 2016. gadā veiktajā pētījumā, arī šogad visaugstāk novērtēto rādītāju vidū ir skaidrs un saprotams juridiskais pamatojums, skaidri saprotama konkurences tiesību normatīvo aktu piemērošana.

- Analizējot uzņēmēju viedokli par KP pieņemto lēmumu ietekmi uz tirgu, jāatzīmē, ka samazinājies to respondentu skaits, kuri uzskata, ka KP pieņemto lēmumu ietekme uz tirgu ir pozitīva. Lēmumu ietekmi uz tirgu kā negatīvu novērtē ļoti zems respondentu skaits.

- Respondenti kā ieteikumus lēmumu kvalitātes uzlabošanai arī 2018.gadā visbiežāk atzīmē plašāku informācijas izklāstu un vairāk informācijas par nacionāliem tirgus dalībniekiem.

- Kā citus ieteikumus uzņēmēji min:

- Veicināt izpratni par konkurences tiesībām, vairāk neformālu/preventīvu pasākumu;
- Izstrādāt vadlīnijas, skaidrojumus par konkurences tiesību jautājumiem.

Rezultātu salīdzinājums (4/8)

Informācijas pieprasījumu novērtējums

- Informācijas pieprasījumu kvalitātes novērtējums ir zemāks kā iepriekšējā gada rezultātos. Šogad 40% respondentu pieprasījumu kvalitāti novērtē kā augstu vai drīzāk augstu (67% respondentu 2016. gadā). Savukārt informācijas pieprasījumu kvalitāti kā zemu vai drīzāk zemu novērtē tikai 6% uzņēmēju (11% respondentu 2016. gadā).
- Atbilžu sagatavošanas procesa novērtējumā salīdzinājumā ar 2016. gadu 42% respondentu (26% respondentu 2016.gadā) atzīmējuši, ka atbilžu sagatavošana uz informācijas pieprasījumu ir bijusi vienkārša un ātra.

Konkurences padomes darbību efektivitāte

- Lai noskaidrotu mērķauditorijas vērtējumu saistībā ar KP darbību ietekmes efektivitāti konkurences situācijas uzlabošanai tirgos, uzņēmējiem tika lūgts sarindot prioritārā secībā piecas no KP darbībām. Šī gada pētījuma rezultāti liecina par to, ka joprojām, salīdzinot ar 2016.gadu, vislielākā ietekme ir (1) KP pieņemtajiem lēmumiem par atklātiem Konkurences likuma pārkāpumiem, (2) KP piemērotajiem sodiem par atklātiem konkurences likuma pārkāpumiem un (3) veiktajai tirgus uzraudzībai.
- Jautājumā par to, kā KP darbība ietekmē situāciju tirgos, vairums respondentu uzskata, ka ietekme ir pozitīva, un ir ļoti tuvu 2016.gada rādītājiem (79% respondentu 2016.gadā). Tikai 20% uzņēmēju uzskata, ka KP neietekmē situāciju tirgos (16% respondentu 2016.gadā).

Rezultātu salīdzinājums (5/8)

Konkurences padomes darbības novērtējums

- Salīdzinājumā ar iepriekšējo pētījumu, vairāk kā puse respondentu uzskata, ka KP darbība kopumā ir vērtējama pozitīvi (31% respondentu 2016.gadā). Tomēr ir palielinājies to uzņēmēju skaits, kuri uzskata, ka KP darbība ir vērtējama negatīvi – aptuveni 16% respondentu norāda, ka KP darbība vērtējama ļoti negatīvi vai drīzāk negatīvi (2016. gadā 6%).
- Jautājumā par KP piemēroto sodu samērīgumu vairāk kā puse respondentu uzskata, ka piemērotie sodi ir samērīgi, kas ir ļoti līdzīgi ar 2016.gada rezultātiem. Šogad tikai piektā daļa respondentu uzskata, ka sodu apmēram vajadzētu būt mazākam (2016. gadā 27%), bet ievērojami lielāks skaits respondentu (gandrīz trešā daļa) norāda, ka sodu samēram jābūt lielākam (2016.gadā tikai 14%).
- Salīdzinot ar 2016.gada aptaujas rezultātiem, kur vairāk kā puse jeb 60% no aptaujas dalībniekiem uzskatīja, ka visefektīvākais veids kā iegūt informāciju par iespējamiem konkurences tiesību pārkāpumiem ir informācijas iegūšana no patērētājiem, tad šogad to kā visefektīvāko veidu min tikai 33% respondentu, norādot, ka visefektīvākais informācijas iegūšanas veids ir no uzņēmējiem (36%).

Kā papildu informācijas ieguves avotus min:

- Tirgus cenu monitorēšanu;
- Iepirkuma procedūru izvērtēšanu;
- Izpratnes veicināšanu par uzraudzības nozari.

Rezultātu salīdzinājums (6/8)

Svarīgākās nozares un tirgi

- Gan šajā, gan arī iepriekšējā pētījumā enerģētika tiek norādīta kā nozare ar konkurences problēmām, kurai būtu jāpievērš vislielākā uzmanība.
- Pārējo problemātiskāko nozaru vidū šogad tiek ierindotas būvniecība (2.vieta), atkritumu apsaimniekošana (3.vieta), medicīna, kā arī finanses un apdrošināšana. Sadalījums ir līdzīgs kā 2016.gadā, taču šogad kā jauna problēmnozare tiek norādīta atkritumu apsaimniekošana.
- Divas nozares, kurām pēc aptaujas dalībnieku domām var tikt veltīta mazāka (salīdzinot ar iepriekš veikto pētījumu), joprojām ir mežsaimniecība un tūrisms.
- Salīdzinājumā ar iepriekš veiktā pētījuma rezultātiem, šogad mazāk kā puse respondentu (31%) uzskata, ka aktuālākā problēma tirgos ir publisko personu, tai skaitā valsts un pašvaldību uzņēmumu iesaistīšanās komercdarbībā (2016.gadā 61%) , kā otru aktuālāko problēmu respondenti joprojām min iepirkumu kartelus – 35% (2016.gadā 49%).
- Jautājumā par to, vai KP aktuālās problēmas tirgos risina pietiekami, joprojām lielākā daļa (61%) respondentu uzskata, ka problēmas tiek risinātas nepietiekami, kas ir ļoti tuvu 2016.gada rādītājiem (2016.gadā 64%). Tikai 22% norāda, ka aptaujas dalībnieku uzskata, ka problēmas tiek risinātas pietiekami (2016.gadā 33%).

Svarīgākie jautājumi

- Tāpat kā 2016.gada veiktajā pētījumā, arī šogad pie svarīgākajiem jautājumiem, kuriem KP būtu jāpievērš galvenā uzmanība, uzņēmēji kā pirmo ierindo vēršanos pret publisko personu nepamatotu konkurences kropļošanu ar tās lēmumiem vai darbībām. Kā otru svarīgāko jautājumu aptaujas dalībnieki ir ierindojuši vēršanos pret konkurences ierobežojumiem publiskajos iepirkumos, bet kā trešo – biežāku tirgus un tirgus procesu uzraudzību.

Rezultātu salīdzinājums (7/8)

Iecietības programma

- Salīdzinājumā ar 2016.gada aptaujas rezultātiem, kur tikai 24% uzņēmēju zina vai ir dzirdējuši par «ieciētības programmu», tad šogad novērojams, ka ir augusi uzņēmēju informētība par “ieciētības programmu” – 42% zina vai ir dzirdējuši.
- Jautājumā par to, kādi pasākumi KP būtu jāīsteno, lai “ieciētības programma” darbotos, arī šogad, salīdzinājumā ar 2016.gada rezultātiem, 36% respondentu par prioritārāko uzskata, ka KP būtu aktīvāk jāvirza “ieciētības programmas” piedāvātās iespējas publiskajos medijos (2016.gadā 54%), 20% respondentu uzskata, ka KP būtu jāorganizē vairāk apmācošu semināru (2016.gadā 37%), un 21 % norāda, ka KP būtu aktīvāk jāvirza “ieciētības programmas” piedāvātās iespējas sociālajos tīklos (2016.gadā 34%).
- Līdzīgi kā 2016. gadā par lielākajiem šķēršļiem un barjerām, kas attur tirgus dalībniekus pieteikties programmai, aptaujas dalībnieki uzskata neuzticību valsts pārvaldes iestādēm (23%) (2016.gadā 69%) un bailes tikt identificētam kā “pārkāpuma ziņotājam” atzīmējuši 23% respondentu (2016.gadā 54%), kas tomēr ir ievērojami samazinājies salīdzinājumā ar 2016.gadu.
- Salīdzinot ar 2016.gadu, respondenti par vienu no galvenajiem atturēšanās iemeslu norāda neuzticēšanos valsts pārvaldes iestādēm (23%) un par atturēšanās iemeslu tik bieži vairs neuzskata informācijas trūkumu – 14% (2016. gadā - 27%).
- Salīdzinot ar 2016.gada rezultātiem, kur 3% uzņēmēju uzskatīja, ka tirgus dalībnieki bieži un labprātīgi piedalās “ieciētības programmā”, tad šogad neviens no uzņēmējiem tikai viens norādīja uz labprātīgu dalību «ieciētības programmā».

Rezultātu salīdzinājums (8/8)

Informācijas avoti

- Kopumā saglabājas iepriekšējo gadu tendences uzņēmēju ieradumos informācijas avotu izmantošanā, kā arī informācijas ieguves organizēšanā saistībā ar konkurences politikas aktualitātēm.
- Galvenie informācijas ieguves avoti ir internets (27%) (2016.gadā 58%), televīzija (18,3%) (2016.gadā 45%) un prese 16,6% (2016.gadā 34%) (trīs visbiežāk minētie).
- KP tīmekļa vietnes www.kp.gov.lv izmantošanas pieredze, gūstot informāciju par Konkurences padomes darbu, salīdzinājumā ar 2016.gadu, ir samazinājusies un to norādījuši tikai 5% respondentu (2016.gadā 9%).

Sniegtās informācijas novērtējums

- Jautājumā par to, vai KP pietiekami informē Latvijas sabiedrību par savām aktivitātēm, salīdzinot ar 2016. gadu, nav novērojamas būtiskas izmaiņas: virkne uzņēmēju joprojām uzskata, ka informācijas apjoms ir pietiekošs, savukārt vairāk kā puse aptaujas dalībnieku uzskata, ka informācijas apjoms ir nepietiekams (2016. gadā – 65%), kā iemeslu norādot informācijas nesaeņemšanu par pieņemtajiem lēmumiem.
- KP informatīvo pasākumu lietderības novērtējums, salīdzinājumā ar 2016.gadu, ir novērtēts nedaudz zemāk – 65% uzņēmēju uzskata, ka Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem (2016.gadā 75%).
- Kā ieteicamās semināru tēmas uzņēmēji joprojām visbiežāk min iepirkumu pieteikumu specifiku un jautājumus (32%), konkurences tiesības Latvijā (27%) un konkurences tiesības ES un Latvijā (26,7%).

PAŠVALDĪBAS

Salīdzinājums ar 2016. gada
pētījuma rezultātiem

Institute of the Civil Engineering
and Real Estate Economics
Faculty of Engineering
Economics and Management

JURISCONSULTUS

Rezultātu salīdzinājums (1/7)

Saskarsme ar Konkurences padomi

- Analizējot rezultātus saistībā ar dažādu sadarbības ar KP aspektu novērtējumu, 2016.g. aptaujāto pašvaldību 38% kā saskarsmes ar KP mērķi jeb iemeslu ir norādījuši saņemtu KP viedokli/iebildumu, kā arī informācijas pieprasījumu saņemšanu no Konkurences padomes (38%).
- Savukārt, arī šajā gadā (2018.g.) 26% respondentu kā saskarsmes iemeslu min saņemtu KP viedokli/iebildumu, kā arī informācijas pieprasījumu saņemšanu no Konkurences padomes (31%).
- Pašvaldības, kuras ir saskārušās ar KP 2016.gadā visaugstāk novērtē šādus sadarbības aspektus: (1) KP aktīvi pauž savu viedokli publiski, (2) ar KP ir viegli sazināties; (3) KP darbinieki ir atsaucīgi, (3) KP darbinieki darbojas savu pilnvaru robežās.
- Savukārt, 2018.gada pētījumā pašvaldības papildus šiem aspektiem respondenti kā visbūtiskāko min «KP nodrošina ar atgriezenisku informāciju par jautājuma, lietas tālāko virzību».
- Informētība par Konkurences padomi**
- Informāciju par KP 2016.gadā ir saņēmusi puse (50%) no respondentiem, no tiem aptuveni puse kā saņemtās informācijas saturu ir minējuši informāciju par (1) atklātu pārkāpumu un (2) izteiktu viedokli par aktuālu problēmu tirgū.
- 2018.gadā informāciju no KP ir saņēmusi vairāk kā puse no respondentiem un attiecībā uz informācijas saturu izmaiņas nav novērojamas.

Rezultātu salīdzinājums (2/7)

Priekšstati par konkurences tiesību regulējumu

- Saistībā ar konkurences tiesību regulējumiem Latvijā 2016.gadā respondenti norādīja, ka visatbilstošākie apgalvojumi attiecībā uz konkurences tiesību regulējumiem Latvijā ir (1) valsts un pašvaldības iestādes nedrīkst diskriminēt uzņēmējus un radīt nepamatotas konkurences priekšrocības; (2) ir aizliegtas tirgus dalībnieku vienošanās par cenu vai tarifu noteikšanu, kā arī informācijas apmaiņu attiecībā uz cenām; (3) tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot;
- Savukārt 2018.gadā attiecībā uz konkurences tiesību regulējumiem Latvijā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu pētījumu, būtiskas atšķirības nav novērojamas, mainījies ir tikai to procentuālais sadalījums, kā visatbilstošāko apgalvojumu minot «valsts un pašvaldības iestādes nedrīkst diskriminēt uzņēmējus un radīt nepamatotas konkurences priekšrocības».
- 2016.gadā respondenti visbiežāk (gandrīz divas trešdaļas) kā neatbilstošu apgalvojumu uzskata tirgus dalībnieku vienošanās par tirgu sadali, ņemot vērā klientu grupu specifiku, savukārt 2018.gadā joprojām tas tiek norādīts kā visneatbilstošākais apgalvojums (19%).

Rezultātu salīdzinājums (3/7)

Konkurences padomes lēmumu novērtējums

- Salīdzinot ar 2016.gadu, kur aptuveni puse no aptaujas dalībniekiem, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi, bija iepazinušies ar KP lēmumiem regulāri vai ir izskatījuši vienu vai vairākus interesējošos KP pieņemtos lēmumus, 2018.gadā ar lēmumiem arī ir iepazinusies gandrīz puse no respondentiem.
- Respondenti ir vērtējuši KP lēmumu kvalitāti pēc vairākiem aspektiem. Līdzīgi kā 2016. gadā veiktajā pētījumā, arī šogad visaugstāk novērtēto rādītāju vidū ir skaidrs un saprotams juridiskais pamatojums, lēmumi kopumā ir kvalitatīvi.
- Analizējot pašvaldību viedokli par KP pieņemto lēmumu ietekmi uz tirgu, jāatzīmē, ka samazinājies to respondentu skaits, kuri uzskata, ka KP pieņemto lēmumu ietekme uz tirgu ir pozitīva. Lēmumu ietekmi uz tirgu kā negatīvu novērtē ļoti zems respondents skaits.
- Respondenti kā ieteikumus lēmumu kvalitātes uzlabošanai arī 2018.gadā visbiežāk atzīmē plašāku informācijas izklāstu un vairāk informācijas par nacionāliem tirgus dalībniekiem.
- Kā citus ieteikumus pašvaldības min:
 - Nozares ekspertu piesaisti;
 - Lēmumos iekļaut atsauces uz starptautiskajām praksēm.

Rezultātu salīdzinājums (4/7)

Informācijas pieprasījumu novērtējums

- Informācijas pieprasījumu kvalitātes novērtējums ir zemāks kā iepriekšējā gada rezultātos. Šogad vairums respondentu pieprasījumu kvalitāti novērtē kā drīzāk augstu. Savukārt informācijas pieprasījumu kvalitāti kā zemu novērtē tikai 3% pašvaldību (0% respondentu 2016. gadā).
- Atbilžu sagatavošanas procesa novērtējumā, salīdzinājumā ar 2016. gadu, 31% respondentu (33% respondentu 2016.gadā) atzīmējuši, ka atbilžu sagatavošana uz informācijas pieprasījumu ir bijusi vienkārša un ātra.

Konkurences padomes darbību efektivitāte

- Lai noskaidrotu mērķauditorijas vērtējumu saistībā ar KP darbību ietekmes efektivitāti konkurences situācijas uzlabošanai tirgos, pašvaldībām tika lūgts sarindot prioritārā secībā piecas no KP darbībām. Šī gada pētījuma rezultāti liecina par to, ka, salīdzinot ar 2016.gadu, kur vislielākā ietekme ir (1) KP pieņemtajiem lēmumiem par atklātiem Konkurences likuma pārkāpumiem, (2) KP piemērotajiem sodiem par atklātiem konkurences likuma pārkāpumiem un (3) veiktajai tirgus uzraudzībai, 2018.gadā šis sadalījums mainās un vislielākā ietekme ir veiktajai tirgus uzraudzībai.
- Jautājumā par to, kā KP darbība ietekmē situāciju tirgos 80 % respondentu uzskata, ka ietekme ir pozitīva, kas ir ļoti tuvu 2016.gada rādītājiem (81% respondentu 2016.gadā). Tikai 14% pašvaldību uzskata, ka KP neietekmē situāciju tirgos (4% respondentu 2016.gadā).

Rezultātu salīdzinājums (5/7)

Konkurences padomes darbības novērtējums

- Salīdzinājumā ar iepriekšējo pētījumu, pieaudzis to respondentu skaits, kuri uzskata, ka KP darbība kopumā ir vērtējama pozitīvi (33% respondentu 2016.gadā, 40% 2018.gadā). Tomēr ir samazinājies to pašvaldību skaits, kuri uzskata, ka KP darbība ir vērtējama negatīvi – aptuveni 1,2% respondentu norāda, ka KP darbība vērtējama drīzāk negatīvi (2016. gadā 4%).
- Jautājumā par KP piemēroto sodu samērīgumu vairāk kā puse respondentu uzskata, ka piemērotie sodi ir samērīgi (55,8%), kas atšķiras no 2016.gada rezultātiem (73%).
- Salīdzinot ar 2016.gada aptaujas rezultātiem, kur vairāk kā puse jeb 75% no aptaujas dalībniekiem uzskatīja, ka visefektīvākais veids kā iegūt informāciju par iespējamiem konkurences tiesību pārkāpumiem ir informācijas iegūšana no patērētājiem, tad šogad to kā visefektīvāko veidu min 412% respondentu.

Kā papildu informācijas ieguves avotus min:

- Veikt tirgus un publisko iepirkumu analīzi.

Rezultātu salīdzinājums (6/7)

Svarīgākās nozares un tirgi

- Gan šajā, gan arī iepriekšējā pētījumā enerģētika tiek norādīta kā nozare ar konkurences problēmām, kurai būtu jāpievērš vislielākā uzmanība.
- Pārējo problemātiskāko nozaru vidū, tāpat kā 2016.gadā, šogad tiek ierindotas būvniecība (2.vieta), finanses un apdrošināšana (3.vieta), kā arī medicīna (4.vieta).
- Divas nozares, kurām pēc aptaujas dalībnieku domām var tikt veltīta mazāka (salīdzinot ar iepriekš veikto pētījumu), joprojām ir mežsaimniecība un tūrisms.
- Salīdzinājumā ar iepriekš veiktā pētījuma rezultātiem, šogad mazāk kā puse respondentu (33%) uzskata, ka aktuālākā problēma tirgos ir tirgus procesa uzraudzīšana (2016.gadā 63%), kā otru aktuālāko problēmu respondenti joprojām min iepirkumu karteļus – 30% (2016.gadā 73%).
- Jautājumā par to, vai KP aktuālās problēmas tirgos risina pietiekami, joprojām liela daļa (41,7%) respondentu uzskata, ka problēmas tiek risinātas nepietiekami, kas ir ļoti tuvu 2016.gada rādītājiem (2016.gadā 40%). Tikai 46,4% norāda, ka aptaujas dalībnieku uzskata, ka problēmas tiek risinātas pietiekami (2016.gadā 54%).

Svarīgākie jautājumi

- Tāpat kā 2016.gada veiktajā pētījumā, arī šogad pie svarīgākajiem jautājumiem, kuriem KP būtu jāpievērš galvenā uzmanība, pašvaldības kā pirmo ierindo tirgus un tirgus uzraudzības procesu pastiprinātu veikšanu. Kā otro svarīgāko jautājumu aptaujas dalībnieki ir ierindojuši vēršanos pret konkurences ierobežojumiem publiskajos iepirkumos.

Rezultātu salīdzinājums (7/7)

Informācijas avoti

- Kopumā saglabājas iepriekšējo gadu tendences pašvaldību ieradumos informācijas avotu izmantošanā, kā arī informācijas ieguves organizēšanā saistībā ar konkurences politikas aktualitātēm.
- Galvenie informācijas ieguves avoti ir internets (26%) (2016.gadā 60%), televīzija (23,7%) (2016.gadā 60%) un prese 20% (2016.gadā 48%) (trīs visbiežāk minētie).
- KP tīmekļa vietnes www.kp.gov.lv izmantošanas pieredze, gūstot informāciju par Konkurences padomes darbu, salīdzinājumā ar 2016.gadu, ir samazinājusies un to norādījuši tikai 3,5% respondentu (2016.gadā 13%).

Sniegtās informācijas novērtējums

- Jautājumā par to, vai KP pietiekami informē Latvijas sabiedrību par savām aktivitātēm, salīdzinot ar 2016. gadu, nav novērojamas būtiskas izmaiņas: 38% pašvaldību joprojām uzskata, ka informācijas apjoms ir pietiekošs (2016.gadā 34% respondentu), savukārt vairāk kā puse (58%) aptaujas dalībnieku uzskata, ka informācijas apjoms ir nepietiekams (2016. gadā – 65%).
- KP informatīvo pasākumu lietderības novērtējums, salīdzinājumā ar 2016.gadu, nav novērojamas būtiskas izmaiņas– 47% pašvaldību uzskata, ka Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem uzņēmējiem un pašvaldību darbiniekiem (2016.gadā 43%).
- Kā ieteicamās semināru tēmas pašvaldības joprojām visbiežāk min iepirkumu pieteikumu specifiku un jautājumus (37,4%), un ievērojami vairāk respondentu kā aktuālu tēmu norāda «ieciētības programmas» piedāvātās iespējas» (22%) (2016.gadā 4.vietā, 2018.gadā 2.vietā)

JURIDISKO PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI

Salīdzinājums ar 2016. gada
pētījuma rezultātiem

Rezultātu salīdzinājums (1/6)

Saskarsme ar Konkurences padomi

- Analizējot rezultātus saistībā ar dažādu sadarbības ar KP aspektu novērtējumu, 2016.g. aptaujāto juridisko biroju vidū vairāk kā puse (75%) kā saskarsmes ar KP mērķi jeb iemeslu ir norādījuši iesniegto iesniegumu Konkurences padomei un 67% respondentu-saņemto KP viedokli/iebildumu un jautājumu uzdošanu/sarunu pa tālruni.
- Savukārt, šajā gadā (2018.g.) lielākā daļa jeb 28,6% respondentu kā saskarsmes iemeslu min jautājumu uzdošanu/sarunu pa tālruni vai iesniegtu iesniegumu (25%).
- Juridiskie biroji, kuri ir saskārušies ar KP 2016.gadā, visaugstāk novērtē šādus sadarbības aspektus: (1) ar KP ir viegli sazināties, (2) KP darbinieki ir atsaucīgi (3) KP darbinieki ir kompetenti.
- Savukārt, 2018.gada pētījumā respondenti kā galvenos aspektus ir norādījuši: (1) KP nodrošina ar atgriezenisku informāciju par jautājuma tālāko virzību; (2) KP rīcībā nodot uzņēmuma komercnoslēpumu saturošu informāciju ir droši; (3) KP darbinieki ir kompetenti.

Rezultātu salīdzinājums (2/6)

Konkurences padomes amatpersonu novērtējums

- Būtiskas atšķirības amatpersonu novērtējumā, salīdzinot šī un iepriekšējo gadu pētījumu, nav novērojamas.
- Juridiskie biroji amatpersonu rīcību procesuālo darbību laikā novērtē kā pilnvarām atbilstošu (44,4%), savukārt ievērojami vairāk respondentu (44,4%) nav saskārušies ar amatpersonu rīcību procesuālo darbību laikā (2016.gadā 25%). Līdzīgi rezultāti ir arī attiecībā pret amatpersonu procesuālo ētiku.

Darbības kvalitāte tiesas sēdēs

- Salīdzinājumā ar 2016.gada pētījuma rezultātiem kasācijas sūdzību sagatavošanas kvalitāti 77,8% respondentu novērtē kā augstu (2016.gadā 50%) . Savukārt attiecībā uz KP pārstāvības kvalitāti tiesas sēdes laikā būtiskas izmaiņas nav novērojamas -44,4 % respondentu kvalitāti ir atzīmējuši kā drīzāk augstu (2016.gadā 41%).

Konkurences padomes lēmumu novērtējums

- Salīdzinot ar 2016.gadu, kur 76% no aptaujas dalībniekiem, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi, bija iepazinušies ar KP lēmumiem regulāri vai ir izskatījuši vienu vai vairākus interesējošos KP pieņemtus lēmumus, 2018.gadā respondentu skaits, kuri iepazīstas ar KP lēmumiem ir paliājis nemainīgs.

Rezultātu salīdzinājums (3/6)

Konkurences padomes lēmumu novērtējums

- Respondenti ir vērtējuši KP lēmumu kvalitāti pēc vairākiem aspektiem. Līdzīgi kā 2016. gadā veiktajā pētījumā, arī šogad visaugstāk novērtēto rādītāju vidū ir skaidri saprotama konkurences tiesību normatīvo aktu piemērošana, skaidrs un saprotams juridiskais pamatojums.
- Analizējot juridisko biroju viedokli par administratīvo procesu principu ievērošanu un pierādījumu kopuma ievērošanu, jāatzīmē, ka ir samazinājies to respondentu skaits, kuri uzskata, ka KP pieņemtajos lēmumos tiek ievērots administratīvo procesu princips (2016. gadā 63%, savukārt 2018.gadā 52,6%) un ir pietiekams aprakstīto pierādījumu kopums (2016. gadā 68%, savukārt 2018.gadā 68%)
- Respondenti kā ieteikumus lēmumu kvalitātes uzlabošanai arī 2018.gadā visbiežāk norāda skaidrāku un izvērstāku juridiski analīzi, kā arī saprotamāku un konkrētāku lietas būtības izklāstu.

Rezultātu salīdzinājums (4/6)

Konkurences padomes darbības novērtējums

- Jautājumā par KP piemēroto sodu samērīgumu vairāk kā puse respondentu uzskata, ka piemērotie sodi ir samērīgi, kas ir ievērojami vairāk salīdzinājumā ar 2016.gada rezultātiem, kur uz sodu samērīgumu norādīja mazāk kā puse respondentu (2016.gadā 48%). Šogad mazāks skaits respondentu norāda, ka sodu samēram jābūt lielākam -24% (2016.gadā 32%).
- Salīdzinot ar 2016.gada aptaujas rezultātiem, kur vairāk kā puse jeb 63% no aptaujas dalībniekiem uzskatīja, ka visefektīvākais veids kā iegūt informāciju par iespējamiem konkurences tiesību pārkāpumiem ir informācijas iegūšana no uzņēmumiem, tad šogad kā visefektīvākais veids tiek norādīts (1) «ieciētības programmas ietvaros» un (2) iesniegumu veidā (abi rādītāji vienādi - 19,6%).
- **Kā papildu informācijas ieguves avotus min:**
 - Proaktīvi aptaujājot tirgus dalībniekus izlases veidā;
 - Veikt nozares izpēti.

Rezultātu salīdzinājums (5/6)

Iecietības programma

- Salīdzinājumā ar 2016.gada aptaujas rezultātiem, kur 44% juridisko biroju pārstāvji novērtēja «ieciētības programmas» normatīvo regulējumu kā atbilstošu, tad šogad tikai 12 % respondentu atzina to kā atbilstošu.
- Atšķirībā no iepriekšējā pētījuma rezultātiem, kur tikai 8% respondentu atzina nepieciešamību veikt papildinājumus «ieciētības programmas» normatīvajā regulējumā, šogad nepieciešamību pēc papildinājumu veikšanas ir atzinuši 32% respondentu.
- Jautājumā par to, vai juridisko biroju pārstāvji savā prakses laikā ir ieteikuši saviem klientiem izmantot «ieciētības programmu», 2016.gadā 77% respondentu norādīja, ka šāda situācija nav bijusi, un programmu ieteica izmantot tikai 23% respondentu. Šogad ir pieaudzis to respondentu skaits (38,5%), kuri ir ieteikuši izmantot saviem klientiem «ieciētības programmu» .
- Jautājumā par to, kādi pasākumi KP būtu jāīsteno, lai “ieciētības programma” darbotos, šogad, salīdzinājumā ar 2016.gada rezultātiem, kur galvenais uzsvars tika likts uz to, ka KP būtu aktīvāk jāvirza “ieciētības programmas” piedāvātās iespējas publiskajos medijos (53%), tad šogad 57% respondentu par prioritārāko uzskata «ieciētības programmas» aktīvāku virzību procesuālo darbību ietvaros (2016.gadā 15%) un dalību mediju programmās.
- Arī šogad, tāpat kā 2016. gadā, par lielākajiem šķēršļiem un barjerām, kas attur tirgus dalībniekus pieteikties programmai, aptaujas dalībnieki uzskata bailes tikt identificētam kā pārkāpuma ziņotājam (25%) (2016.gadā 69%) un neuzticību valsts pārvaldes iestādēm (28,6%) (2016.gadā 69%).

Rezultātu salīdzinājums (6/6)

Informācijas avoti

- Kopumā saglabājas iepriekšējo gadu tendences asociācijas pārstāvju ieradumos informācijas avotu izmantošanā, kā arī informācijas ieguves organizēšanā saistībā ar konkurences politikas aktualitātēm.
- Galvenie informācijas ieguves avoti ir KP tīmekļa vietne (23,3%) (2016.gadā 44%), internets (26,8%) (2016.gadā 73%), un prese 19,6% (2016.gadā 36%) (trīs visbiežāk minētie).
- KP tīmekļa vietnes www.kp.gov.lv izmantošanas pieredze, gūstot informāciju par Konkurences padomes darbu, šogad, salīdzinājumā ar 2016.gadu, ir palikusi nemainīga un minēta kā otrs galvenais informācijas ieguves avots.

Sniegtās informācijas novērtējums

- Jautājumā par to, vai KP pietiekami informē Latvijas sabiedrību par savām aktivitātēm, salīdzinot ar 2016. gadu, ir samazinājies to juridisko biroju pārstāvju skaits (36%), kuri uzskata, ka informācijas apjoms ir pietiekošs (2016.gadā 48% respondentu), savukārt 64% aptaujas dalībnieku uzskata, ka informācijas apjoms ir nepietiekams (2016. gadā – 48%).
- KP informatīvo pasākumu lietderības novērtējums, salīdzinājumā ar 2016.gadu, ir būtiski pieaudzis – 84% juridisko biroju pārstāvju uzskata, ka Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem (2016.gadā 73%).
- Kā ieteicamās semināru tēmas, salīdzinājumā ar 2016.gadu, kur 81% respondentu minēja konkurences tiesības ES un Latvijā, tad šogad kā galvenās tēmas tiek norādītas iepirkumu pieteikumu specifika (27,7%) un «ieciētības programmas» piedāvātās iespējas (27,7%).

BIEDRĪBAS un NODIBINĀJUMI

Salīdzinājums ar 2016. gada
pētījuma rezultātiem

Rezultātu salīdzinājums (1/8)

Saskarsme ar Konkurences padomi

- Analizējot rezultātus saistībā ar dažādu sadarbības ar KP aspektu novērtējumu, 2016.g. aptaujāto asociāciju pārstāvju vidū gandrīz puse (43%) kā saskarsmes ar KP mērķi jeb iemeslu ir norādījuši viedokļa, iebilduma saņemšanu no Konkurences padomes. Gandrīz viena trešā daļa (22%) no respondentiem, kā saskarsmes mērķi min dalību seminārā un jautājumu uzdošanu pa tālruni, un 29% -saņemtu informācijas pieprasījumu.
- Savukārt, šajā gadā (2018.g.) lielākā daļa jeb 22% respondentu kā saskarsmes iemeslu min dalību seminārā un saņemtu KP viedokli/iebildumu (15,6%) vai iesniegtu iesniegumu (18%).
- Asociāciju pārstāvji, kuri ir saskārušies ar KP 2016.gadā, visaugstāk novērtē šādus sadarbības aspektus: (1) ar KP darbinieki ir atsaucīgi, (2) KP rīcībā nodot uzņēmuma komercnoslēpumu ir droši (3) KP darbinieki darbojas savu pilnvaru robežās.
- Savukārt, 2018.gada pētījumā respondenti papildus šiem aspektiem kā vēl vienu no būtiskiem aspektiem min «KP darbinieki ir kompetenti».
- **Informētība par Konkurences padomi**
- Informāciju par KP 2016.gadā ir saņēmuši aptuveni viena trešā daļa (30%) no respondentiem, no tiem aptuveni puse kā saņemtās informācijas saturu ir minējuši informāciju par (1) izvērtētu apvienošanas un (2)izteiktu viedokli par aktuālu problēmu tirgū.
- 2018.gadā informāciju no KP ir saņēmuši tikai 8% no respondentiem un papildus augstāk minētajam informācijas saturam, 18,2% respondentu norāda arī publiskotu tirgus uzraudzību.

Rezultātu salīdzinājums (2/8)

Priekšstati par konkurences tiesību regulējumu

- Saistībā ar konkurences tiesību regulējumiem Latvijā 2016.gadā respondenti norādīja, ka visatbilstošākie apgalvojumi attiecībā uz konkurences tiesību regulējumiem Latvijā ir (1) ir aizliegtas tirgus dalībnieku vienošanās par cenu vai tarifu noteikšanu, kā arī informācijas apmaiņu attiecībā uz cenām (97%); (2) tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot (70%); (3) valsts un pašvaldības iestādes nedrīkst diskriminēt uzņēmējus un radīt nepamatotas konkurences priekšrocības (70%).
- Savukārt 2018.gadā attiecībā uz konkurences tiesību regulējumiem Latvijā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu pētījumu, būtiskas atšķirības nav novērojamas, mainījies ir tikai to procentuālais sadalījums, kā visatbilstošāko apgalvojumu minot «valsts un pašvaldības iestādes nedrīkst diskriminēt uzņēmējus un radīt nepamatotas konkurences priekšrocības» (76%).
- 2016.gadā respondenti visbiežāk (gandrīz divas trešdaļas) kā neatbilstošu apgalvojumu uzskata tirgus dalībnieku vienošanās par tirgu sadali, ņemot vērā klientu grupu specifiku (67%), savukārt 2018.gadā joprojām kā visneatbilstošākais apgalvojums tiek norādīts tirgus dalībnieku vienošanās par tirgus sadali (68%).

Rezultātu salīdzinājums (3/8)

Konkurences padomes lēmumu novērtējums

- Salīdzinot ar 2016.gadu, kur 60% no aptaujas dalībniekiem, kuriem ir bijusi saskare ar Konkurences padomi, bija iepazinušies ar KP lēmumiem regulāri vai ir izskatījuši vienu vai vairākus interesējošos KP pieņemtus lēmumus, 2018.gadā respondentu skaits, kuri iepazīstas ar KP lēmumiem ir saglabājies gandrīz nemainīgs (53%).
- Respondenti ir vērtējuši KP lēmumu kvalitāti pēc vairākiem aspektiem. Līdzīgi kā 2016. gadā veiktajā pētījumā, arī šogad visaugstāk novērtēto rādītāju vidū ir skaidri saprotama konkurences tiesību normatīvo aktu piemērošana (65% pilnībā vai drīzāk piekrīt) (2016.gadā 77% pilnībā vai drīzāk piekrīt), skaidrs un saprotams juridiskais pamatojums (69% pilnībā vai drīzāk piekrīt) (2016. gadā 78% pilnībā vai drīzāk piekrīt).
- Analizējot asociāciju pārstāvju viedokli par KP pieņemto lēmumu ietekmi uz tirgu, jāatzīmē, ka samazinājies to respondentu skaits, kuri uzskata, ka KP pieņemto lēmumu ietekme uz tirgu ir pozitīva (2016. gadā 89%, savukārt 2018.gadā tikai 61,2%). Lēmumu ietekmi uz tirgu kā negatīvu novērtē 7,7% (2016. gadā 6%).
- Respondenti kā ieteikumus lēmumu kvalitātes uzlabošanai arī 2018.gadā visbiežāk atzīmē plašāku informācijas izklāstu un vairāk informācijas par nacionāliem tirgus dalībniekiem.
- Kā citus ieteikumus uzņēmēji min:
 - Atbilstošu ekspertu piesaiste;
 - Zemākās cenas atbilstības novērtējums proporcionāli veicamajam darba apjomam.

Rezultātu salīdzinājums (4/8)

Informācijas pieprasījumu novērtējums

- Informācijas pieprasījumu kvalitātes novērtējums ir ievērojami augstāks nekā iepriekšējā gada rezultātos. Šogad 66,7% respondentu pieprasījumu kvalitāti novērtē kā drīzāk augstu (55% respondentu 2016. gadā). Savukārt informācijas pieprasījumu kvalitāti kā zemu vai drīzāk zemu arī šogad, tāpat kā 2016.gadā, nenovērtē neviens no respondentiem.
- Atbilžu sagatavošanas procesa novērtējumā salīdzinājumā ar 2016. gadu 33,3% respondentu (33% respondentu 2016.gadā) atzīmējuši, ka atbilžu sagatavošana uz informācijas pieprasījumu ir bijusi vienkārša un ātra. Šogad neviens no respondentiem nav norādījis, ka atbilžu sagatavošana ir novērtējama kā pārlietu apgrūtināša (2016.gadā 22%).

Konkurences padomes darbību efektivitāte

- Lai noskaidrotu mērķauditorijas vērtējumu saistībā ar KP darbību ietekmes efektivitāti konkurences situācijas uzlabošanai tirgos, asociāciju pārstāvjiem tika lūgts sarindot prioritārā secībā piecas no KP darbībām. 2016.gadā vislielākā ietekme bija šādām darbībām: (1) KP pieņemtajiem lēmumiem par atklātiem Konkurences likuma pārkāpumiem, (3) veiktajai tirgus uzraudzībai, un (2) KP piemērotajiem sodiem par atklātiem konkurences likuma pārkāpumiem.
- Šī gada pētījuma rezultāti liecina par to, ka, salīdzinot ar 2016.gadu, nav mainījies šo darbību prioritārais sadalījums.
- Jautājumā par to, kā KP darbība ietekmē situāciju tirgos 76 % respondentu uzskata, ka ietekme ir pozitīva, kas ir ļoti tuvu 2016.gada rādītājiem (80% respondentu 2016.gadā). Tikai 16% asociāciju pārstāvju uzskata, ka KP neietekmē situāciju tirgos (17% respondentu 2016.gadā).

Rezultātu salīdzinājums (5/8)

Konkurences padomes darbības novērtējums

- Jautājumā par KP piemēroto sodu samērīgumu vairāk kā puse (73%) respondentu uzskata, ka piemērotie sodi ir samērīgi, kas ir ievērojami vairāk salīdzinājumā ar 2016.gada rezultātiem, kur uz sodu samērīgumu norādīja mazāk kā puse respondentu (2016.gadā 44%). Šogad tikai 11,5% mazāks skaits respondentu (10%) norāda, ka sodu samēram jābūt lielākam (2016.gadā 28%).
- Salīdzinot ar 2016.gada aptaujas rezultātiem, kur vairāk kā puse jeb 88% no aptaujas dalībniekiem uzskatīja, ka visefektīvākais veids kā iegūt informāciju par iespējamiem konkurences tiesību pārkāpumiem ir informācijas iegūšana no patērētājiem, tad šogad to kā visefektīvāko veidu min tikai 23,3% respondentu, norādot, ka vienlīdz efektīvs informācijas iegūšanas veids ir no uzņēmējiem (23,3%).
- **Kā papildu informācijas ieguves avotus min:**
 - Analītiskā darba veikšanu tirgus izpētes nolūkos;
 - Proaktīvas darbības attiecībā pret tirgus uzņēmumiem, kuri ir atkarīgi no uzņēmuma rīcības.

Rezultātu salīdzinājums (6/8)

Svarīgākās nozares un tirgi

- Gan šajā, gan arī iepriekšējā pētījumā enerģētika tiek norādīta kā nozare ar konkurences problēmām, kurai būtu jāpievērš vislielākā uzmanība.
- Pārējo problemātiskāko nozaru vidū šogad tiek ierindotas būvniecība (2.vieta), medicīna (3.vieta). Divas nozares, kurām pēc aptaujas dalībnieku domām var tikt veltīta mazāka (salīdzinot ar iepriekš veikto pētījumu), joprojām ir mežsaimniecība un tūrisms.
- Salīdzinājumā ar iepriekš veiktā pētījuma rezultātiem, šogad mazāk kā puse respondentu (28,6%) uzskata, ka aktuālākā problēma tirgos ir publisko personu, tai skaitā valsts un pašvaldību uzņēmumu iesaistīšanās komercdarbībā (2016.gadā 50%) , kā aktuālāku problēmu respondenti joprojām min iepirkumu karteļus – 30% (2016.gadā 30%).
- Jautājumā par to, vai KP aktuālās problēmas tirgos risina pietiekami, joprojām lielākā daļa (63,8%) respondentu uzskata, ka problēmas tiek risinātas nepietiekami, kas ir ļoti tuvu 2016.gada rādītājiem (2016.gadā 70%). Tikai 24% norāda, ka aptaujas dalībnieku uzskata, ka problēmas tiek risinātas pietiekami (2016.gadā 23%).

Svarīgākie jautājumi

- 2016.gada veiktajā pētījumā pie svarīgākajiem jautājumiem, kuriem KP būtu jāpievērš galvenā uzmanība, asociāciju pārstāvji kā pirmo ierindoja vēršanos pret publisko personu nepamatotu konkurences kropļošanu ar tās lēmumiem vai darbībām, kas šogad palmcis nemainīgi.

Rezultātu salīdzinājums (7/8)

Iecietības programma

- Salīdzinājumā ar 2016.gada aptaujas rezultātiem, kur 40% asociācijas pārstāvju zina vai ir dzirdējuši par «ieciētības programmu», tad šogad novērojams, ka ir samazinājusies asociācijas pārstāvju informētība par «ieciētības programmu» – 21% zina vai ir dzirdējuši par to.
- Jautājumā par to, kādi pasākumi KP būtu jāīsteno, lai «ieciētības programma» darbotos, šogad, salīdzinājumā ar 2016.gada rezultātiem, kur galvenais uzsvars tika likts uz «ieciētības programmas» aktīvāku virzību procesuālo darbību ietvaros (83%), tad šogad 41,7% respondentu par prioritārāko uzskata, ka KP būtu aktīvāk jāvirza «ieciētības programmas» piedāvātās iespējas publiskajos medijos (2016.gadā 75%), 25% respondentu uzskata, ka KP būtu aktīvāk jāvirza «ieciētības programmas» piedāvātās iespējas sociālajos tīklos (2016.gadā 33%).
- 2016. gadā par lielākajiem šķēršļiem un barjerām, kas attur tirgus dalībniekus pieteikties programmai, aptaujas dalībnieki uzskatīja bailes tikt identificētam kā pārkāpuma ziņotājam (100%), savukārt šogad kā nozīmīgākie šķēršļi tiek minēti neuzticība valsts pārvaldes iestādēm (21%) un neticība saņemt naudas soda atbrīvojumu (21%).
- Salīdzinot ar 2016.gadu, novērojams, ka ievērojami pieaugusi uzticēšanās KP no asociāciju pārstāvju puses: kā galveno atturēšanās iemeslu attiecībā uz dalību programmā to šogad min vairs tikai 12,8% respondentu (2016.gadā 42%).

Rezultātu salīdzinājums (8/8)

Informācijas avoti

- Kopumā saglabājas iepriekšējo gadu tendences asociācijas pārstāvju ieradumos informācijas avotu izmantošanā, kā arī informācijas ieguves organizēšanā saistībā ar konkurences politikas aktualitātēm.
- Galvenie informācijas ieguves avoti ir internets (22,6%) (2016.gadā 73%), televīzija (21,4%) (2016.gadā 57%) un prese 14,9% (trīs visbiežāk minētie).
- KP tīmekļa vietnes www.kp.gov.lv izmantošanas pieredze, gūstot informāciju par Konkurences padomes darbu, salīdzinājumā ar 2016.gadu, ir palikusi nemainīga -6% respondentu to atzīmējuši kā informācijas ieguves avotu.

Sniegtās informācijas novērtējums

- Jautājumā par to, vai KP pietiekami informē Latvijas sabiedrību par savām aktivitātēm, salīdzinot ar 2016. gadu, ir pieaudzis to asociācijas pārstāvju skaits (36%), kuri uzskata, ka informācijas apjoms ir pietiekošs (2016.gadā 33% respondentu), savukārt vairāk kā puse (57%) aptaujas dalībnieku uzskata, ka informācijas apjoms ir nepietiekams (2016. gadā – 60%).
- KP informatīvo pasākumu lietderības novērtējums, salīdzinājumā ar 2016.gadu, nav būtiski mainījies – 71% asociācijas pārstāvju uzskata, ka Konkurences padomei būtu lietderīgi organizēt seminārus, konferences vai prezentācijas par konkurences tiesību jautājumiem (2016.gadā 73%).
- Kā ieteicamās semināru tēmas, salīdzinājumā ar 2016.gadu, asociāciju pārstāvji visbiežāk min konkurences tiesības Latvijā (21,4%) (2016.gadā 64% respondentu norādīja uz konkurences tiesībām ES un Latvijā) un iepirkumu pieteikumu specifiku (22,3%) (2016.gadā 64%). Kā svarīga tier minēta rī nozaru un profesionālo asociāciju veiktā informācijas apmaiņa (21,4%).

Atsevišķu jautājumu salīdzinošā analīze pa grupām

Atsevišķu jautājumu salīdzinošā analīze pa grupām (1/4)

Kādiem jautājumiem, Jūsaprāt, Konkurences padomei būtu jāvelta galvenā uzmanība?

	Pašvaldības	Asociācijas	Kapitālsabiedrības
Jāveic vairāk tirgus un tirgus procesu uzraudzības	1	3	3
Jāvēršas pret publisko personu nepamatotu konkurences kropļošanu ar saviem lēmumiem vai darbībām	2	1	2
Jāizglīto uzņēmēji	3	4	4
Jāvēršas pret konkurences ierobežojumiem publiskajos iepirkumos	4	2	1

(1 nozīmē jāvelta vislielākā uzmanība, bet 4-vismazākā)

Atsevišķu jautājumu salīdzinošā analīze pa grupām (2/4)

Kāda veida Konkurences padomes darbībām, Jūsaprāt, ir efektīvākā ietekme konkurences situācijas uzlabošanai tirgos?

	Pašvaldības	Asociācijas	Kapitālsabiedrības
Veiktajām tirgus uzraudzībām	1	2	3
Pieņemtiem lēmumiem par atklātiem Konkurences likuma pārkāpumiem	2	1	1
Piemērotiem sodiem par atklātiem Konkurences likuma pārkāpumiem	3	4	2
Paziņojumiem plašsaziņas līdzekļos	4	5	4
Sniegtiem atzinumiem par normatīvo aktu projektiem un dalībai to izstrādē	5	3	5

(1 nozīmē jāvelta vislielākā uzmanība, bet 5-vismazākā)

Atsevišķu jautājumu salīdzinošā analīze pa grupām (3/4)

Kādās nozarēs, Jūsaprāt, ir konkurences problēmas, kurām Konkurences padomei būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība?

	Pašvaldības	Asociācijas	Kapitālsabiedrības
Energētika (gāze, elektroenerģija, siltumenerģija u.c.)	1	1	1
Būvniecība (būvniecības pakalpojumi, būvmateriālu ražošana/izplatīšana u.c.)	2	2	2
Finanses un apdrošināšana	3	5	5
Medicīna (farmācija, medicīnas pakalpojumi, iekārtas u.c.)	4	3	4
Atkritumu apsaimniekošana	5	4	3
Transports (autotransports, dzelzceļš, gaisa un jūras satiksme u.c.)	6	6	7
Pārtika (ražošana un izplatīšana)	7	7	6
Telekomunikācijas un internets	8	8	8
Mežsaimniecība	9	9	9
Tūrisms un rekreācija (viesnūcas, atpūtas un izklaides vietas u.c.)	10	10	10

(1 nozīmē jāvelta vislielākā uzmanība, bet 10 -vismazākā)

Atsevišķu jautājumu salīdzinošā analīze pa grupām (4/4)

Lūdzu nosauciet aktuālās problēmas nozarēs un tirgos, kuras, Jūsaprāt, būtu jārisina Konkurences padomei?

	Pašvaldības	Asociācijas	Kapitālsabiedrības
Iepirkuma karteļi	30,3%	30%	34,5%
Apvienošanās kontrole	20%	20%	10,2%
Publisko personu nepamatota iesaistīšanas komercdarbībā	14,5%	28,6%	31,6%
Tirgus procesa uzraudzīšana	33,3%	20%	21,4%

Paldies par uzmanību!

Institute of the Civil Engineering
and Real Estate Economics
Faculty of Engineering
Economics and Management

JURISCONSULTUS

